

Otto Böhtlingk & Rudolph Roth: Sanskrit-Wörterbuch, Part 1, Petersburg 1855

आशीः सर्वेषु पितृकर्मसु M. 3, 252. आशिषेष्टव कर्मणाम् in *Betreff von Werken* 1, 84. निराशिशु der keine Wünsche hat BHAG. 4, 21. 6, 10. MBH. 14, 810. KUMĀRAS. 5, 76. In der klass. Literatur sehr häufig: der zum Wohl eines Andern ausgesprochene Wunsch, Segenswunsch P. 8, 2, 104. AK. 3, 4, 230. H. 272. an. 2, 575. MED. s. 16. वात्सल्यायत्र मान्येन कनिष्ठ-स्याभिधीयते । इष्टवधारकं वाक्यमाशीः [सा] परिकीर्तिता ॥ Citat beim Sch. zu ÇĀK. 51, 16. आशिषं वाच्यमानो गुरुराशिषं प्रयुङ्क्त P. 8, 2, 83, Sch. आशीरन्या न ते योग्या पैलोम्या सदशी भव ÇĀK. 187. आशिषो दत्त्वा 49, 13. रामलक्ष्मणसीतानां प्रयोजनाशिषः शिवाः R. 2, 32, 11. 35, 17. RAGH. 11, 5. अमोघाः प्रतिगुह्यतौ — आशिषः 1, 44. अविधव्याशिषस्ते तु साविचर्यं क्लिताः शुभाः । ऊचुस्तपस्विनः SĪV. 4, 12. तं वर्धयित्वा राजानं पूर्वं सूतो जया-शिषा R. 2, 34, 5. 6, 5, 17. एते देवाः — जयाशीर्भिः स्तुवन्ति वाम् 3, 35, 105. तस्मै जयाशीः समूत्रे पुस्तात्सर्षभिः KUMĀRAS. 7, 47. — 2) eine der acht Hauptarzneien (वृद्धि) RĪGĀN. im ÇKDR.

2. आशिशु (nom. आशीम्) f. = आशी Schlangenzahn AK. 3, 4, 230. H. 1315. an. 2, 576. MED. s. 15.

आशी f. (nom. आशी) dass. H. 1315, Sch. VAI. beim Sch. zu ÇĪCUP. 20, 42. — Vgl. आशीविष.

आशीयंसु s. u. श्रापु.

आशीर्गिय (1. आशिशु + गेय) n. ein Gesang mit Segenswünschen: आशीर्गियं च गाथानां पूर्यामास वेषं तत् R. 2, 65, 6.

आशीर्त s. u. शरु = श्री mit आ.

आशीर्दा (1. आशिशु + दा) f. Darbringung eines Bittgebets: श्रेष्ठो यज्ञो भृगुभिराशीर्दा वसुभिः VS. 18, 56. अर्दस्मै नरो वचसे दधातन् यदाशीर्दा दंपती वाममंश्रुतः 8, 5. Eine andere Form des instr. zeigt die entspr. Stelle TS. 3, 2, 8, 4: आशीर्दाया दंपती वाममंश्रुताम्; vgl. mit beiden Stellen: यया-शिषा दंपती वाममंश्रुतः AV. 14, 2, 9. — Vgl. अनाशीर्दा, welches durch der kein Bittgebet darbringt genauer zu übersetzen ist.

आशीर्वत् (von आशिशु) adj. P. 8, 2, 15, Sch. mit Milch gemischt, vom Soma RV. 1, 23, 1. 8, 84, 7. KĀTJ. ÇR. 10, 5, 9. 10. सवनान्याशीर्वत्ति प्रातःसवने प्रतिदुह्वा अयणं श्रूतेन माध्योदिने तृतीयसवने दध्ना 22, 9, 8. fgg.

आशीर्वद् (1. आशिशु + वाद्) m. Segensspruch: आशीर्वादभिधानवत् (स्त्रीणां नामधेयम्) M. 2, 33. परायणा MBH. 1, 1332. आश्रास्य तामाशीर्वदिः समङ्गलैः N. 18, 19. आशीर्वदिः स्तूयमानः INDR. 2, 11. आशीर्वद्वचो-युक्तः (पुराहितः) KĀN. 101. तस्या आशीर्वदे गूह्यामि PAÑKĀT. 208, 6.

आशीर्विषे (आ + वि) m. Schlange AK. 4, 2, 7. H. 1304. AV. 12, 5, 34. आशीविषो वै नो राजानमवेक्षते AIT. BR. 6, 1. eine best. zu den Haubenschlangen gerechnete giftige Art SUÇR. 2, 256, 10. आशीविषैः कृ-क्षसर्षभिमिसेनमर्दशयत् MBH. 3, 544. दृष्टस्याशीविषेणापि न तस्य क्रमते वि-षम् 8083. 14684. R. 5, 68, 6. 6, 36, 117. PAÑKĀT. 203, 5. DAÇAK. 121, 14. शराश्चाशीविषोयमान् R. 3, 30, 19. DAÇ. 1, 22. RAGH. 3, 57.

आशु 1) adj. ωxύς, rasch, schnell NIR. 6, 1. 9, 9. UṆ. 1, 1. H. an. 2, 543. MBH. Ç. 1. श्रापुमश्रुम् RV. 1, 117, 9. 10, 107, 10. 119, 3. von Indra 103, 1. vom Winde AV. 10, 6, 11. von Vögeln RV. 1, 118, 4. von den durch die Seibe eilenden Soma - Tropfen 135, 6. एमाश्रुमाश्रवे भरु 4, 7. 5, 7. VS. 14, 23 und oft. compar. आशीयंसु ÇĀT. BR. 5, 1, 4, 8: न वै वातातिकं चनाशीयो ऽस्ति; superl. आशिष्ठ RV. 2, 24, 13: उताशिष्ठा अशु प्रएवत्ति वृक्षेयः; ÇĀT. BR. 4, 1, 3, 3. वायुवै देवानामाशिष्ठः 13, 1, 7. 8, 2, 9. 4, 1,

9. TAITT. UP. 2, 8. adv. NAIGH. 2, 15. RV. 1, 84, 14. तानि किमेतावद्राशु प्र-युञ्जीत ÇĀT. BR. 13, 3, 6, 6. In der klass. Sprache nur adv. schnell, eiligst, auf der Stelle, sogleich AK. 1, 1, 2, 60. H. 1530. M. 2, 168. 3, 15. 57. 65. 4, 19. 71. 171. 186. 243. 7, 12. 8, 22. 346. 367. 9, 282. 11, 160. 244. 245. N. 18, 16. HIP. 3, 1. DAÇ. 2, 39. SUÇR. 1, 121, 11. PAÑKĀT. 1, 225. HIT. 1, 1. MEGH. 23. 40. RĪT. 1, 12. 26. VID. 174. 215. 329. P. 3, 3, 133, Sch. in comp. mit einem Tätigkeitsbegriff: श्रापुविक्रम R. 3, 30, 44. श्रापुकर्मन् UṆ. 5, 57. श्रापुक्तावतिभङ्ग ÇĀK. 66. श्रापुसंधेय schnell zusammenzufügen, schnell zu versöhnen HIT. 1, 86. — 2) m. a) der Rasche, das Ross NAIGH. 1, 14. यद्राशुभिः पतसि योर्जना पूरु RV. 2, 16, 3. 31, 2. 38, 3. 1, 37, 14. 60, 5. परि धामान्यासामाशुः काष्ठांमवासरन् AV. 2, 14, 6. 4, 27, 1. 13, 2, 2. — b) schnellreisender Reis UṆ. 1, 1. AK. 2, 9, 15 (es ist entweder श्रापुत्रीहिः oder श्रापुत्रीहिः zu lesen). H. 1168. an. 2, 543. MED. Ç. 1. ÇĀT. BR. 5, 3, 3. KĀTJ. ÇR. 15, 4, 6. — Vgl. अनाशु. Ueber die Etymologie des Wortes s. u. अशुन्.

श्रापुकारिन् (आ + का) adj. schnellwirkend SUÇR. 1, 247, 13. श्रापु-कारि च तत्पतेत् त्तिप्रं व्यापयेद्दणम् 70, 12. 250, 1.

श्रापुक्रिया (आ + क्रि) f. rasches Verfahren SUÇR. 1, 3, 14. 13, 14.

श्रापुग (आ + ग) VOP. 26, 33. 1) adj. schnell gehend, schnell laufend; von Thieren M. 4, 68. MBH. 1, 2630. 2, 1036. 3, 11764. von Schiffen R. 2, 89, 17. — 2) m. a) Wind AK. 1, 1, 5, 57. 3, 4, 3, 20. H. 1106. an. 3, 118. MED. g. 30. — b) Sonne H. an. Vgl. श्रापुगामिन्. — c) Pfeil AK. 2, 8, 2, 54. 3, 4, 3, 20. H. 778. H. an. MED. MBH. 3, 820. R. 2, 35, 4. 3, 34, 27. RAGH. 3, 54. 12, 91. DEV. 3, 4. — d) N. pr. eines der ersten fünf Anhänger ÇĀKjamuni's VJUP. 219.

श्रापुगामिन् (आ + गा) adj. schnell gehend; m. ein Bein. der Sonne MBH. 3, 193. — Vgl. श्रापुग 2, b.

श्रापुगं m. wohl so v. als श्रापुग, N. eines Thieres, vielleicht eines Vogels: निर्वलासितः प्र पंताशुगः शिशुक्रो यथा AV. 6, 14, 3. Möglich ist die Auffassung: wie ein Füllen, das zum Rosse (श्रापु) läuft.

श्रापुत्व (von श्रापु) n. Schnelligkeit AR. 6, 1, 8. SUÇR. 1, 247, 13.

श्रापुत्रो (von आ + पत्र) f. Boswellia serrata Stackh., Weithrauch- baum RĀTNAM. im ÇKDR.

श्रापुर्वत् (आ + व) adj. schnellfliegend RV. 4, 26, 4.

श्रापुवोध (आ + वो) von schnellem Verständniss, Titel einer Gram- matik COLEBR. Misc. Ess. II, 48.

श्रापुफल (आ + फ) m. eine best. Waffe H. Ç. 147.

श्रापुर्नत् (von श्रापु) adj. schnell; davon श्रापुमत् adv.: यथा सूर्यस्य रश्म- यैः परापतंत्याश्रुमत् AV. 6, 105, 3. 1. 2.

श्रापुर्वो (instr. von श्रापु) adv. schnell, rasch: तत्र धमासं श्रापुया पंतति RV. 4, 4, 2. सिन्धुरिव प्रवण श्रापुया यतः 6, 46, 14.

श्रापुर्वय (आ + र) adj. einen raschen Wagen habend VS. 16, 34.

श्रापुत्रीहि (आ + त्री) m. schnellreisender Reis AK. 2, 9, 15 (s. u. श्रापु 1, b.).

श्रापुश्रुत्तैः (von श्रुत् mit आ) adj. hervorblinkend: तमग्ने कुभिस्त्वमा- श्रुश्रुत्तैः RV. 2, 1, 1. NIR. 6, 1. Nach UṆ. 2, 99 m. Feuer, Wind im Veda; nach AK. 1, 1, 50. H. 1097 Feuer. — Vgl. श्रापुश्रुत्तैः.

श्रापुषाण s. श्रुत् mit आ.